

Příběh stříbra, pastvin a pašování

SPÁLENÝ MLÝN A POMEZNÍ BOUDY

Říkejme tomu třeba středověká globalizace a její dopad na českou krajinu. Desítky kilometrů vzdálenosti v době bez telefonů, internetu, bez aut i železnice. A přesto stačilo, aby se kdesi ve středu Čech v Kutné Hoře objevila stříbrná žíla a tady, pod krkonošskými hřebeny, za kterými začínalo Slezsko, se počala měnit krajina...

FOTO: VÁCLAV TRÁCHTA

Horská obec Malá Úpa se rozkládá na loukách na hranici s Polskem, sevřená bohatými lesy.

Stavba štol a chodeb ve stříbrných dolech vyžadovala dřevo a mezi Svorovou horou na východě a Pomezním hřebenem na západě ho rostlo dost. Psalo se 16. století a Kryštof z Gendorfu, jemuž patřilo vrchlabské panství, zahájil na březích říčky Malé Úpy těžbu dřeva. Horalé budovali plavební přehrady, které usnadňovaly dopravu kmenů do údolí k Maršovu.

Krajina se začala proměňovat. První lidé tu sice stavěli sídla již kolem roku 1550, ale až nástup dřevorubců z Tyrolska, Korutan a Štýrska v roce 1566 započal kácení stromů, po kterém se v horské přírodě postupně objevovaly nové louky a pastviny. Roku 1748

byla do katastru zapsána samostatná obec Malá Úpa. V 17. století už kvůli omezování těžby ustávalo i kácení stromů, ale na nově vzniklých mýtinách si lidé živobytí udrželi. Paseky přeměnili na louky, postavili si na nich chalupy a pásli krávy a kozy.

Kolem Rusalky k socialismu

Nebýt lyžařských vleků a asfaltu na hlavní cestě, zastavil by se v Malé Úpě čas. Na rozdíl od známých krkonošských center tu neduní diskotéky ani nejezdí zájezdové autobusy. A příjemný víkend tu lze prožít bez ohledu na nedostatek sněhu. Procházku Malou Úpou mezi Spáleným Mlýnem a Pomezními

Boudami lze absolvovat na běžkách, se sáňkami nebo jen ve vycházkových botách po pevných cestách.

Výchozím místem bývá obvykle zastávka autobusu u parkoviště ve Spáleném Mlýně, odkud začíná stoupat asfaltová cesta. Nejprve po pravé ruce minete známou chatu Rusalka, vlevo pak jak z romantické pohádky zasvítí na stráni modře natřená dřevěná chalupa. O poznání hůř dopadl hotel Javor, stojící na dohled od modré chaty. Tu stavěli horalé, kdežto Javor je dílem socialistických architektů. Rovná linie opracovaných trámů zkrátka není to samé jako přímky panelů a typizovaných oken.